

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА ЯК ГАРАНТІЇ ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА (ТЕЗИ)

Самолудченко Олеся Анатоліївна – Київський міжнародний університет

У сучасних умовах судовий контроль у сфері виконавчої влади є одним із найважливіших способів забезпечення законності, захисту прав і свобод людини і громадянина. Світовий досвід переконує в тому, що реальність і дієвість принципів демократії, гуманізму та законності багато в чому залежать від того, як влаштована і функціонує судова система.

Функціонування України на сучасному етапі її розвитку пов'язане зі стрімким розвитком правовідносин, а отже, у зв'язку з цим значно зростає можливість виникнення правових конфліктів між громадянами та органами державної влади чи місцевого самоврядування. За таких умов значно зросла роль судової влади, а разом із цим зросло і навантаження на суди.

Зазначимо, що наявність особливих судових органів з розгляду адміністративних справ відповідає тенденціям розвитку цивілізованого суспільства. Вони є одним із атрибутів правової держави, тому їм притаманні всі властивості державної інституції, що покликана забезпечити належний захист прав громадян. Сьогодні в законодавстві більшості зарубіжних країн виділяється в окрему форму адміністративне судочинство.

Згідно зі статтею 55 Конституції України права і свободи людини та громадянина захищаються судом [1]. Це надзвичайно важлива конституційна норма, яка повинна надійно захищати законні права, свободи та інтереси громадян. У свою чергу, здійснення адміністративного судочинства в Україні, відповід-

но до положень КАС України, тісним чином пов'язане із захистом прав, свобод та інтересів громадян та інших невластивих суб'єктів у сфері функціонування суб'єктів владних повноважень, передусім органів виконавчої влади [2].

Вирішення справ адміністративними судами має численні переваги у порівнянні з розглядом та вирішенням скарг в адміністративному порядку, оскільки судовий порядок надає особі не лише вагомі процесуальні гарантії, а перш за все, змінює її статус – особа виступає як рівноправний учасник судового процесу.

Проте, незважаючи на вказане, сьогодні в адміністративному судочинстві існує величезна кількість проблем. І саме правильне вирішення цих проблем сприятиме зміцненню судової системи і діяльності адміністративних судів.

Одна з проблем адміністративного судочинства полягає в тому, що на заваді доступності правосуддя в адміністративних справах стають труднощі у визначенні належної юрисдикції. Як зазначають І. М. Компанієць та А. С. Чиркін, це пов'язано з тим, що до запровадження адміністративного судочинства справи, що виникали з публічно-правових відносин, вирішувалися загальними та господарськими судами. Після набрання чинності КАСУ такі справи перейшли з цивільної та господарської юрисдикції до адміністративної юрисдикції [3, с. 5].

Також зазначимо, що законодавчий припис про здійснення судочинства в адміністра-

тивному порядку вимагає від законодавця вдосконалення єдиної системи адміністративно-процесуальних норм, присвячених охороні прав і законних інтересів громадян, а також інших учасників адміністративно-правових відносин в межах судочинства. Крім того, повинні бути передбачені короткі терміни розгляду конкретних адміністративних заходів, ефективний контроль за своєчасним і точним виконанням судових постанов, особливості розгляду і вирішення спорів за окремими категоріями справ.

Враховуючи значну кількість випадків відвертого ігнорування рішень, ухвалених щодо колегіальних суб'єктів владних повноважень [4, с. 97], пропонується надати суду право самостійно ухвалювати рішення, які вимагаються від колегіального органу (якщо це не пов'язано із втручанням в управлінські повноваження); встановити положення про те, що органи публічного управління повинні обов'язково розміщувати звіт про хід виконання рішення в адміністративній справі в засобах масової інформації та встановити відповідальність за невиконання цієї вимоги.

Таким чином, зазначені положення сприятимуть розвитку в Україні ефективного адміністративного судочинства і авторитетних адміністративних судів, а механізми адміні-

стративної юстиції досягнуть високого рівня довіри у громадян. Адміністративне судочинство вже давно повинно стати повноправною та ефективною формою здійснення правосуддя, поряд із кримінальним та цивільним судочинством.

Література

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р., № 254к/96-ВР (поточна редакція від 15.03.2016, підстава v001p710-16) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Кодекс адміністративного судочинства України : Кодекс України від 6 липня 2005 року № 2747-IV (поточна редакція від 18.06.2016, підстава 1379-19) // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35–36, № 37. – Ст. 446.
3. Компанієць І. М. Деякі проблеми розвитку адміністративного судочинства в Україні / І. М. Компанієць, А. С. Чиркін // Теорія і практика правознавства. – 2011. – № 1. – С. 1–9.
4. Олефір В. І. Судовий захист прав громадян у сфері публічно-правових відносин: проблеми ефективності адміністративного судочинства / В. І. Олефір // Науковий вісник публічного та приватного права. – 2015. – Вип. 1. – С. 94–100.